

Justis- og beredskapsdepartementet

Oslo, 30.08.2024

Deres ref: 24/3561

NOAS' hørings svar – Høring om endringer i utlendingsforskriften om utvisning av forelder med mindreårig barn i Norge

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 28.05.2024.

Innledning

NOAS vil innledningsvis bemerke at departementets høringsforslag i for liten grad har fokus på gruppen som er bakgrunnen for disse forslagene; nemlig barna, og i stedet plasserer for mye av fokuset på utlendingen som vurderes utvist.

NOAS er videre bekymret for at de skjønsmessige unntakene i instruksjonen overlates til forvaltningen, og at dette, samt vage formuleringer og manglende klare definisjoner av unntakene, vil føre til urimelige og uforutsigbare avgjørelser som innebærer en inkonsekvent praksis og svekkelse av rettssikkerheten til de berørte barna. Dette har vi sett eksempler på etter ikrafttredelsen av instruks GI-03/2024, som endringsforslaget som er på høring bygger på.

Vi mener forslaget som er fremsatt i stor grad avviker fra Baumann-utvalgets samlede anbefalinger, og med stor sannsynlighet vil medføre en strengere praksis enn hva det samlede Baumann-utvalget anbefalte.

Sammendrag

NOAS foreslår følgende endringer i endringsforslaget, og viser til nærmere gjennomgang av hvert punkt nedenfor.

- **Krav om fast bosted med barnet:** NOAS er kritisk til kravet om at forelderen må bo fast sammen med barnet for å unngå utvisning. Vi anbefaler at det også skal gjøres unntak der forelderen har samvær med barnet.
  - NOAS mener det bør gjøres klart at også samvær som i omfang er lavere enn normalen kan begrunne unntak fra utvisning om det er plausible grunner til det, for eksempel fordi det er barnevernet som har omsorgen for barnet.
- **Uoverstigelige hindringer:** NOAS etterlyser en klarere definisjon og anvendelse av begrepet "uoverstigelige hindringer" for å videreføre familielivet i hjemlandet. Det må gjøres en reell vurdering av hva som er uoverstigelige hindringer, uavhengig av hva som er utlendingens juridiske status i Norge.

- **Særkullsbarn:** NOAS mener at forskriften bør utvides til å omfatte tilfeller hvor en forelder bor sammen med et særkullsbarn, slik at dette også er grunnlag for å unngå utvisning. Dette er i tråd med Baumann-utvalgets anbefalinger.
- **Utvisning ved alvorlig misbruk av asylsystemet:** NOAS er kritiske til forslaget om unntak fra hovedregelen om utvisning ved alvorlig misbruk av asylsystemet. Vi mener at dette svekker barnets rettssikkerhet og undergraver prinsippene som Baumann-utvalget har fremmet.
- **Det bør gis tillatelse etter § 38 der utvisning er uforholdsmessig:** NOAS foreslår at det gis oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 38 i saker hvor utvisning unnlates av hensynet til barnets beste.
- **Sikring av barnets rett til å bli værende med begge foreldre:** NOAS anbefaler en endring i utlendingsforskriften for å sikre at en forelder som ikke utvises på grunn av uforholdsmessighet, ikke blir tvunget til å søke om oppholdstillatelse fra hjemlandet. Dette for å forhindre unødig separasjon fra barnet.
- **Unntak fra underholdskravet:** NOAS støtter Baumann-utvalgets forslag om unntak fra underholdskravet i tilfeller hvor utvisning anses som uforholdsmessig overfor barn. Dette vil bidra til å sikre kontinuitet i omsorgen og stabilitet for barnet.
- **Prejudisiell vurdering av om vilkår for opphold er oppfylt:** NOAS mener det ikke er hensiktsmessig om forvaltningen allerede i behandlingen av utvisningssaken skal gjøre en prejudisiell vurdering av om vilkår for opphold er oppfylt ved en fremtidig søknad om familieinnvandring. Dette er et unntak som ikke er nevnt av Baumann-utvalget, og det vil ofte være vanskelig å fastslå på forhånd at vilkårene ikke kommer til å være oppfylt når familieinnvandringssaken skal behandles.
- **Betydning av foreldrenes integrering i Norge:** NOAS mener det ikke bør inntas et punkt om foreldrenes integrering i forskriften. Integrering kan være vanskelig å måle, og barnas behov for kontakt med foreldre er like stor uansett hvor integrerte foreldrene er.

Vilkår om å bo fast sammen med barnet

I den foreslåtte forskriftsteksten oppstilles det i § 14-1a, første ledd bokstav b som et vilkår for å anvende hovedregelen om at det ikke skal utvises, at «*utlendingen skal bo fast sammen med barnet*». NOAS kan ikke se at det skal være noen grunn til å trekke et skarpt skille mellom foreldre som skal bo sammen med barnet, og foreldre som skal ha samvær.

Etter vår mening gir det liten sammenheng i regelverket når det i § 14-1a, første ledd bokstav a settes som et vilkår at utlendingen *har* bodd fast sammen med barnet, *eller* utøvd samvær av et visst omfang. Det oppstilles dermed et toleddet krav, hvor det ene leddet omhandler hvordan familielivet tidligere har vært utøvd, mens det andre oppstiller krav om hvordan familielivet skal utøves i fremtiden. Når samvær er tilstrekkelig for å oppfylle det første leddet, er det vanskelig å se gode grunner for at fremtidig samvær ikke skal være tilstrekkelig for å oppfylle det andre. Det må antas at utlendinger som tidligere har hatt samvær med sitt barn, i liten grad vil bo fast sammen med barnet i fremtiden. Slik sett vil det ene alternativet i § 14-1a, første ledd bokstav a nærmest fremstå uten betydning, så lenge en ikke oppfyller kravet om å bo fast sammen i fremtiden.

Vi er klar over at departementet i høringsnotatet presiserer at det skal foretas en åpen forholdsmessighetsvurdering i tilfeller hvor utlendingen skal utøve samvær, men er bekymret for at den foreslåtte forskriftsteksten vil føre til at hovedregelen svært sjelden vil anvendes i tilfeller der utlendingen *kun* skal utøve samvær. Det er særlig grunn til å frykte dette når departementet kommenterer forslaget slik:

*Det er også en forutsetning at utlendingen **skal** bo fast sammen med barnet. Dette innebærer ikke at det alltid skal utvises i tilfeller hvor forelderen kun skal utøve samvær, men i slike tilfeller er det altså ikke samme presumsjon for at det ikke skal utvises. (våre uthevinger)*

Disse formuleringene indikerer etter vårt syn at det er en meget reell risiko for at utvisning vil bli den klare hovedregelen der utlendingen skal utøve samvær, dersom den foreslåtte ordlyden blir vedtatt.

Med tanke på at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i disse sakene kan NOAS ikke se gode grunner for at barn som skal ha samvær med en forelder skal stilles svakere enn et barn som skal bo fast sammen med forelderen. Vi mener barn som har skilte foreldre ofte vil ha et enda større behov for å ha kontakt med begge foreldrene. Med departementets forslag vil eksempelvis et barn som nylig har opplevd at foreldrene går fra hverandre, og som derfor allerede er i en svært sårbar situasjon, fort bli adskilt fra sin ene forelder i en lengre periode, mens et barn med to foreldre som fortsatt skal bo sammen vil få beholde begge to i Norge. Det er vanskelig å se hvordan en slik forskjellsbehandling kan forsvares ut fra behovet til det enkelte barn.

Det må her legges til at med dagens samværsordninger, hvor en jevn fordeling av omsorg er mer og mer vanlig, vil departementets forslag kunne føre til vanskelige grensdragninger. Eksempelvis vil det i tilfeller der det er bestemt at omsorgen skal deles på midten, slik at barnet skal tilbringe eksakt like mye tid hos begge foreldrene, måtte anses at barnet skal bo fast sammen med utlendingen som vurderes utvist. Alternativet til dette vil være at barnet ikke anses å bo fast sammen med noen av foreldrene, noe som ikke gir mening. Det vises her til barneloven § 36, hvor det fastslås at «Foreldra kan gjere avtale om at barnet skal **bu fast hos begge eller hos ein av dei**». (vår utheving)

Når det må anses at barnet bor fast sammen med forelderen der tiden deles helt likt, vil det være vanskelig å gjøre et skille der fordelingsnøkkelen ligger tett opp til dette, for eksempel i tilfeller der fordelingen er 60/40. En bestemmelse som legger opp til at samvær skal sidestilles med å bo fast sammen med barnet, vil derimot minske mulighetene for vanskelige grensdragninger basert på andelen samvær hos den enkelte forelder.

NOAS er enig i utvalgets bemerkning om at det vil «være forskjell på å utvise en omsorgsperson barnet alltid har bodd sammen med, og å utvise en person barnet kun har et distansert forhold til». Det er derfor naturlig at det stilles noen krav til omfanget av kontakten mellom foreldre og barn. Så lenge samværet er på et normalt nivå, slik det er beskrevet i

utlendingsforskriften § 9-3, mener vi det som hovedregel ikke bør reageres med utvisning. NOAS foreslår derfor at ny utlendingsforskrift § 14-1a, første ledd bokstav b utformes som følger:

Utlendingen skal bo fast sammen med barnet, eller utøve samvær med barnet av et visst omfang, jf. utlendingsforskriften § 9-3 annet og tredje ledd.

Det påpekes at departementet ikke har vurdert tilfeller hvor barn er under barnevernets omsorg, og hvor en utenlandsk forelder har samvær med barnet. NOAS savner en omtale av hvordan slike saker skal behandles. Det er åpenbart at også barn som er i barnevernets omsorg ofte vil ha et stort behov for omfattende kontakt med sine biologiske foreldre. I flere saker har barn blitt tilbakeført til biologiske foreldre etter en periode med begrenset omsorg. Om en forelder med begrenset samvær blir utvist for en periode, vil det normalt bety at en slik gjenforening ikke vil være mulig, noe som understreker at en bør vise stor varsomhet med å utvise foreldre som har denne type samværsordninger. NOAS vil bemerke at Norge flere ganger har blitt felt i EMD for sin håndtering av barnevernssaker, blant annet i Strand Lobben v. Norway¹ og K.O og V.M v. Norway².

NOAS mener derfor det bør gjøres klart at også samvær som i omfang er lavere enn normalen kan begrunne unntak fra utvisning om det er plausible grunner til det, for eksempel fordi det er barnevernet som har omsorgen for barnet.

Uoverstigelige hindringer

I høringsnotatet fastslås det at *hovedregelen* om at det ikke skal utvises forutsetter at det foreligger uoverstigelige hindringer mot å videreføre familielivet i hjemlandet. Uoverstigelige hindringer vil anses å foreligge om barnet kan bli utsatt for forfølgelse ved retur til hjemlandet, om gjenværende forelder har flyktningstatus og ikke kan returnere til hjemlandet og når det er praktiske hindringer av absolutt karakter som hindrer familien å følge med.

NOAS mener at det i denne vurderingen ikke er tilstrekkelig å se på utlendingens juridiske status i Norge. Det må foretas en konkret vurdering av om det foreligger «uoverstigelige hindringer» for å videreføre familielivet i hjemlandet.

En utlending som er innvilget flyktningstatus fordi vedkommende er ansett å være i fare for forfølgelse i hjemlandet, vil normalt være utsatt for den samme risikoen selv om utlendingens status i Norge endres. Selv i tilfeller der en utlending innvilges norsk statsborgerskap vil det etter vår oppfatning være en presumpsjon for at vedkommende fortsatt vil være utsatt for risiko i sitt tidligere hjemland.

---

¹ [STRAND LOBBEN AND OTHERS v. NORWAY \(coe.int\)](#)

² [K.O. AND V.M. v. NORWAY \(coe.int\)](#)

Et samlet utvalg har på side 172 i rapporten kommentert dette eksplisitt når det gjelder barn; «*Det samme vil gjelde for norske barn som har et beskyttelsesbehov*». NOAS mener det vil være hensiktsmessig om det samme prinsippet blir fastslått for voksne. Vi antar at ingen vil være uenig i at en norsk borger som er utsatt for forfølgelse i sitt tidligere hjemland bør henvises til å utøve familielivet sitt der.

NOAS vil derfor foreslå at det gjøres klart, i det minste som en klar hovedregel, at en utlending som har blitt innvilget beskyttelse mot retur til sitt daværende hjemland, ikke kan henvises til å utøve familieliv i det landet, selv om vedkommende ikke lenger har flyktningstatus.

Det bemerkes for øvrig at personer som aldri har fått tillatelse i Norge på bakgrunn av et beskyttelsesbehov også kan være vernet mot retur til sitt nåværende eller tidligere hjemland. Dette kan eksempelvis være tilfellet for personer som har kommet til Norge på en familieinnvandringstillatelse, men som ikke kan returnere uten å utsette seg selv for fare. Spørsmålet har blitt særlig aktuelt etter at Justis- og beredskapsdepartementet i 2022 utga instruks GI-15/2022, som fastslår at personer som har oppholdstillatelse i Norge på annet grunnlag som et klart utgangspunkt ikke skal få vurdert en søknad om beskyttelse.

NOAS vil legge til at retur til et hjemland kan være en uoverstigelig hindring også i saker der det ikke foreligger et beskyttelsesbehov. Personer som har fått opphold på grunnlag av sterke menneskelige hensyn etter utlendingsloven § 38 vil eksempelvis i mange tilfeller være i en situasjon hvor retur i realiteten er umulig. Dette kan være tilfellet der oppholdstillatelse er gitt på grunnlag av alvorlige helseproblemer, eller at retur av andre grunner anses uforsvarlig uten at dette er direkte relatert til et spørsmål om beskyttelse. I slike tilfeller må det anses å foreligge uoverstigelige hindringer mot å utøve familieliv i hjemlandet.

Særkullsbarn

Et samlet Baumann-utvalg mente det ikke bør henvises til å utøve familielivet i den utvistes hjemland:

(...) der den gjenværende forelderen har særkullsbarn i Norge som det utøver samvær med, eller som det bor sammen med, men som har rett til samvær med sin andre forelder i Norge.

I departementets forslag er imidlertid kun tilfeller der gjenværende forelder har samvær med særkullsbarn nevnt. NOAS mener forskriftsteksten også bør inkludere tilfeller der gjenværende forelder bor sammen med et særkullsbarn, slik utvalget foreslår.

Unntak ved misbruk av asylsystemet

Departementet foreslår å innta et unntak fra hovedregelen der det foreligger et «så grovt forsøk på misbruk av asylsystemet at det kan fremstå som spesielt nedbrytende for tilliten om det ikke reageres med utvisning». NOAS vil bemerke at et slikt grunnlag for å gjøre unntak fra hovedregelen ikke er omtalt av Baumann-utvalget. En slik begrensning i hovedregelen vil kunne få avgjørende betydning i svært mange saker, noe vi har sett flere eksempler på etter at instruks GI-03/2024 trådte i kraft. Unntaket vil derfor undergrave Baumann-utvalgets konklusjoner. NOAS støtter derfor ikke at unntaket tas inn i forskriftsteksten.

I høringsnotatet bemerker departementet at det ikke vil være tilstrekkelig for å gjøre et unntak om utlendingen har operert med falsk identitet, nasjonalitet eller gitt en falsk forklaring, og uttaler videre:

Stortingets anmodningsvedtak må forstås slik at det skal skje en oppmyking gjennom et mildere reaksjonsvalg, også i slike situasjoner.

NOAS mener det er svært positivt at departementet slår fast at slike forhold som nevnt, ikke skal gi grunnlag for unntak fra hovedregelen. Vi mener dette er en vurdering som setter barnets beste i første rekke, og vi oppfatter det som å være i tråd med utvalgets anbefalinger, der unntak begrunnet i misbruk av asylsystemet ikke er nevnt.

Vi mener imidlertid departementets kommentarer i det etterfølgende avsnittet er egnet til å skape uklarhet. Her uttales det:

Som konkret eksempel på situasjoner hvor det likevel foreligger så skjerpene omstendigheter at det etter en konkret vurdering fortsatt kan være grunnlag for utvisning, har departementet i GI-03/2024 vist til en situasjon hvor utlendingen har fremmet søknad om asyl som medlem av en forfulgt minoritetsgruppe, men hvor det så viser seg at vedkommende har operert med falsk identitet og faktisk tilhører den makthavende majoritetsgruppen i det aktuelle landet, og overhodet ikke er utsatt for noen forfølgelsesfare eller andre typer forhold som kan gi grunnlag for oppholdstillatelse.

Det er slik vi ser det vanskelig å se en klar forskjell mellom tilfeller der en utlending har oppgitt falsk identitet, nasjonalitet eller gitt en falsk forklaring, som departementet fastslår ikke skal gi grunnlag for å fravike hovedregelen, og tilfeller der en søker uriktig oppgir å tilhøre en forfulgt gruppe. Det er i alle tilfeller snakk om å oppgi falske opplysninger. Vi er bekymret for at dette kan skape uklarhet, forskjellige standarder, og at terskelen for å gjøre unntak fra hovedregelen blir lagt på et annet nivå enn det utvalget og lovgiver har lagt opp til.

Et eksempel på en nylig sak som strider mot departementets bemerkning i høringsnotatet gjaldt saken til en utvist mor (saksnummer DUF 2008 035812 02) som ble behandlet av UNE etter instruks GI-03/2024 i juni 2024. UNE mente at moren var omfattet av det aktuelle unntaket fordi hun hadde oppgitt å være fra Eritrea, mens hun i realiteten var fra Etiopia. UNE fant de uriktige opplysningene om statsborgerskap for å oppnå beskyttelse å være

«blant de groveste bruddene på utlendingsloven» og dermed «spesielt nedbrytende for tilliten til asylinstituttet.»

Departementet trekker videre frem situasjoner hvor en utlending aktivt har holdt seg skjult, som saker hvor det kan gjøres unntak fra hovedregelen. Vi vil igjen påpeke at dette ikke er omtalt av utvalget, og vi er bekymret for at et slik grunnlag for unntak kan bli anvendt i mange saker. Dette vil igjen svekke rettsstillingen til mange barn som er berørt av utvisningssaker, og må sies å være i strid med Baumann-utvalgets forslag. Det vil dessuten kunne by på vanskeligheter om en skal vurdere hvem som *aktivt* har holdt seg skjult. NOAS kjenner flere saker der utlendinger har bodd med familie i lengre perioder, med barn som går på skole eller i barnehage og hvor utlendingen er godt kjent i lokalmiljøet, men hvor adressen ikke er meldt til norske myndigheter fordi en ikke har vært kjent med kravet om å melde hvor en bor. Vi mener det er urimelig om et slikt forhold skal være avgjørende for om en utlending skal utvises.

NOAS anbefaler med dette at unntaket i ny § 14-1a, fjerde ledd bokstav b strykes.

Opphold etter utlendingsloven § 38 der utvisning er uforholdsmessig

NOAS mener en forelder som ikke blir utvist fordi en utvisning anses som uforholdsmessig primært bør innvilges en oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 38, fremfor å bli henvist til å søke om familiegjeningforening.

UNEs stornemnd fastslo i 2021 at en mor skulle få opphold etter § 38, fremfor å bli henvist til å søke om familieinnvandring.³ Et flertall på fem mot to pekte på reelle hensyn som tilsa at det bør gis en tillatelse etter § 38, blant annet fordi en henvisning til søknad om familiegjeningforening ville få konsekvenser for bosetting og integrering av moren og datteren. Flertallet bemerket videre at det er uheldig at UNE og UDI har ulik praksis i disse sakene.

Det ble videre lagt vekt på likebehandling av andre saker der barn og foreldres tillatelser blir vurdert samtidig, som for eksempel i saker med lengeværende barn, samt at det klart var til barnets beste at moren fikk tillatelse etter § 38, fremfor å bli henvist til å søke om familieinnvandring.

Det vises videre til uttalelse 2022/1137 fra Sivilombudet.⁴ Her konkluderer ombudet med at det ikke er grunnlag for å henvise vurderingen av barnets beste til en fremtidig søknad om familieinnvandring, i en vurdering av om vilkårene for § 38 er oppfylt. Ombudet mente UNEs manglende vurdering og vektlegging av hensynet til barnets beste innebar et brudd på barnekonvensjonens artikkel 3 og Grunnloven § 104, og bemerket blant annet følgende:

---

³ [Sammendrag: Beskyttelse\(Asyl\)/ot-hum - Utlendingsnemnda \(UNE\).](#)

⁴ [Opphold på humanitært grunnlag – adgangen til å henvise vurderingen av berørte barns beste til eventuell familieinnvandringssak - Sivilombudet](#)

Når vurderingstemaene i hovedsak uansett er de samme er det vanskelig å se noen gode grunner til å utsette vurderingen av sterke menneskelig hensyn til en senere familieinnvandrings sak. Dette vil skape en unødvendig forlengelse av de involvertes usikkerhet om videre opphold, som særlig vil være negativt for berørte barn. UDIs behandlingstider i mange familieinnvandrings saker har vært svært lange gjennom mange år, og en henvisning til å søke familieinnvandring vil i verste fall innebære en ekstra ventetid på opptil flere år, jf. ombudets uttalelse om slike behandlingstider i SOM-2022-1160. Dessuten vil det kun unntaksvis være adgang til å søke fra Norge, jf. utlendingsloven § 56 og utlendingsforskriften § 10-1.

Endelig vises det til lagmannsrettens dom i LB-2015-154940⁵. Her konkluderer retten med at UNE, i spørsmålet om det skulle gis opphold etter § 38, ikke hadde foretatt en konkret vurdering av hvilken betydning det har for barna å bli adskilt fra sin mor. UNEs vedtak ble derfor funnet å være ugyldig.

NOAS viser til hensynene som er vektlagt av UNEs stornemnd, sivilombudet og lagmannsretten, og mener det er gode grunner for at foreldre som ikke blir utvist av hensyn til barnets beste, skal gis oppholdstillatelse etter § 38.

Vi foreslår at det gjennom en instruks om lovtolkning til UDI presiseres at i saker hvor utvisning er uforholdsmessig på grunn av hensynet til barnets beste, skal vilkåret for å gi tillatelse etter utlendingslovens § 38 tredje ledd anses oppfylt. Ved en slik løsning, fremfor en henvisning til å søke familieinnvandring, er det ikke nødvendig å endre forskriftsbestemmelsene om søknad fra riket og unntak fra underholds kravet, som foreslått av Baumann-utvalget. Samtidig vil behovet for dokumentert identitet ivaretas ved at det kan gis en begrenset oppholdstillatelse etter § 38 femte ledd, frem til identiteten er dokumentert med pass eller annet godkjent identitetsdokument, dersom dette anses å være i tråd med hensynet til barnets beste.

Søknad om familiegjenforening når utvisning er uforholdsmessig

Dersom en forelder ikke utvises fordi dette anses uforholdsmessig av hensyn til barnet beste, og heller ikke innvilges opphold etter utlendingsloven § 38, men henvises til å søke om familieinnvandring, mener NOAS det bør gis anledning til å søke fra Norge. Et samlet Baumann-utvalg foreslo at det skulle tas inn en eksplisitt henvisning til denne gruppen i utlendingsforskriften § 10-1, som hjemler et unntak fra hovedregelen om at oppholdstillatelse må søkes før en kommer til riket.

NOAS mener det vil gi lite sammenheng i regelverket om en person som ikke blir utvist, fordi det anses som uforholdsmessig overfor barnet, likevel skal skilles fra barnet i en lengre periode om vedkommende må reise til hjemlandet for å søke.

---

⁵ [LB-2015-154940 - Lovdata Pro](#)

Departementet nevner ikke denne problemstillingen i høringsnotatet. NOAS vil anbefale at det gjøres en endring i utlendingsforskriften § 10-1, slik et samlet utvalg har foreslått.

Unntak fra underholdskrav

Baumann-utvalgets flertall foreslo et nytt annet ledd i utlendingsforskriftens § 10-11, om at det kan gjøres unntak fra underholdskrav i saker hvor utvisning blir vurdert å være uforholdsmessig overfor barn, og hvor det fremmes søknad om familieinnvandring. Temaet er ikke berørt i foreliggende høringsnotat. Departementet har tidligere sendt på høring et forslag om at det kan gis forhåndsavklaring om at det i et utvisningsvedtak kan fastslås at det vil bli gitt unntak fra underholdskravet ved en fremtidig søknad om familieinnvandring. Dette omhandler imidlertid ikke utvalgets forslag som gjelder saker der utvisning utelates etter en forholdsmessighetsvurdering.

NOAS anbefaler at forslaget fra utvalgets flertall inntas i forskriftens § 10-1. Som utvalget påpeker vil en slik bestemmelse kunne sikre kontinuitet i omsorgen, ved at en omsorgsperson kan fortsette å bo sammen med barnet i Norge etter at det er innvilget oppholdstillatelse.

Prejudisiell vurdering av om vilkår for opphold er oppfylt

Departementet foreslår at det tas inn i forskriften et grunnlag for utvisning, som et unntak fra hovedregel om ikke å utvise, dersom «*utlendingen uansett ikke vil bli gitt oppholdstillatelse etter lovens rettighets- eller skjønnsbestemmelser*». I høringsnotatet nevner departementet at det ikke alltid vil være klart om en søknad om familieinnvandring vil bli avslått, fordi det ikke har vært søkt om tillatelse eller en søknad er ikke behandlet. Det legges derfor opp til at dette unntaket må reguleres gjennom forvaltningens praksis.

NOAS kan ikke se at Bumann-utvalget i sin rapport legger opp til at forvaltningen i sin vurdering av utvisningsspørsmålet skal gjøre en prejudisiell vurdering av om vilkårene for oppholdstillatelse vil være oppfylt om det senere søkes om familieinnvandring. Vi er skeptiske til at forvaltningen skal gjøre en slik vurdering i utvisningssaken.

Vi vil peke på at vilkårene for familieinnvandring nokså raskt kan være oppfylt selv om de tidligere ikke har vært det. Eksempelvis vil et krav om fremtidig inntekt være oppfylt om utlendingen får en jobb med en arbeidskontrakt som oppfyller vilkårene om lønn de neste 12 månedene, en identitetsvurdering kan endre seg fra en dag til den neste om utlendingen får skaffet et identitetsbevis, etc. Videre kan unntaksbestemmelser komme til anvendelse nettopp av hensyn til barnets beste der dette har vært utslagsgivende i utvisningssaken.

NOAS mener derfor en vurdering av om vilkårene er oppfylt bør gjøres når søkeren faktisk søker om familieinnvandring. Etter vår oppfatning vil det trolig ikke forekomme så ofte at en med sikkerhet kan fastslå at en fremtidig søknad vil bli avslått. Om vilkårene ikke er oppfylt

vil mange ikke engang søke, fordi de vet at en søknad ikke vil bli innvilget, og om det søkes uten at vilkårene er oppfylt vil det normalt gis avslag.

Vi mener også det kan bli vanskelig å vurdere når utvisning vil være «*et nødvendig tiltak for å holde utlendingen ute av riket*». Det kan her trekkes analogier til vurderinger av om det er grunnlag for pågrep og internering etter utlendingsloven § 106 om det foreligger konkrete holdepunkter for å anta at en utlending vil unndra seg uttransportering. Her har NOAS erfart at det ofte skal svært lite til før det vurderes at det foreligger unndragelsesfare, selv i tilfeller der den faktiske risikoen er relativt liten. Vi er derfor skeptiske til at slike vurderinger skal gjøres av forvaltningen, før det i det hele tatt er innlevert en søknad, og når en ikke vet hvordan den søknaden vil bli vurdert.

NOAS anbefaler med dette at unntaket i ny § 14-1a, fjerde ledd bokstav a strykes.

Betydning av forelderens integrering i Norge

I forslaget til ny § 14-1b er det gitt anledning til å legge vekt på hvor integrert utlendingen er i det norske samfunnet, bla. gjennom deltakelse i arbeidslivet, utdanning, norskkunnskaper etc.

NOAS er kritiske til å innta en slik bestemmelse i forskriften. For det første er det barnets beste det her er fokus på, og forelderens integrering i det norske samfunnet vil normalt ha lite å si for hva som er det beste for barnet. Behovet for å opprettholde kontakten med en forelder vil være like stort uansett hvor godt integrert denne forelder er. For det andre vil det ofte være vanskelig å måle graden av integrering basert på formelle karakteristikk. Vi vil eksempelvis vise til at en god del foreldre som blir vurdert utvist har liten eller ingen botid med lovlig opphold i Norge bak seg. De vil derfor ikke ha hatt anledning til å ta arbeid eller utdanning, og vil dermed skåre lavt på en del formelle integreringskriterier. De kan likevel være svært godt integrert i lokalsamfunn gjennom eget nettverk, deltakelse i frivillige aktiviteter, kontakt med barnets skole, barnehage og omgangskrets etc. Flere kan også ha lært seg norsk gjennom familie og venner uten å ha tatt noen formell utdanning.

Vi foreslår derfor at ny § 14-1b ikke innføres.

NOAS takker for anledningen til å delta i høringsrunden, og vi er tilgjengelige for ytterligere kommentarer om dette skulle være ønskelig.

Med vennlig hilsen for
Norsk organisasjon for asylsøkere

(sign.)
Mads H. Almaas
generalsekretær

(sign.)
Andreas Furueth
juridisk seniorrådgiver